Teitl: **Title:**	Polisi Diogelu Plant, Pobl Ifanc ac Oedolion Agored i Niwed

Cydraddoldeb ac Amrywiaeth / Equality & Diversity

Dolen at Gam 1 Asesu Effaith (ar Gydraddoldeb a'r Gymraeg): / Impact Assessment Stage 1 (Equality & Welsh) link:	Polisi Diogelu ac Asesiad Effaith ar y Gymraeg a Chydraddoldeb ac Amrywiaeth Cam 1 (Awst 25)
Effaith ar yr Iaith Gymraeg *Mae asesiad effaith wedi'i gynnal ar y polisi hwn i ystyried ei effaith ar yr Iaith Gymraeg yn unol â Safonau'r Gymraeg (94-104) a Mesur yr Iaith Gymraeg (Cymru) 2011.*	*Welsh Language Impact* Mae asesiad effaith wedi'i gynnal ar y polisi hwn i ystyried ei effaith ar y Gymraeg yn unol â Safonau'r Gymraeg (94-104) a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Adolygu a Chymeradwyo / Review and Approval

Perchennog y Ddogfen: **Document Owner:**	DCEO Profiadau Pobl a Diwylliant		
Ymgynghoriad/ Ymgynghori:	Y Grŵp Diogelu		
Dyddiad Cymeradwyo / Date Approved	Cymeradwyaeth y Pwyllgor Mewnol e.e. Grŵp Diogelu / Internal Committee Approval e.g. Safeguarding Group		*Grŵp Diogelu Awst 2025 Llywodraethwr Cyswllt Diogelu*
	Pwyllgor Cyfathrebu a Diwylliant / Communications & Culture Committee:		*3 Medi 2025*
	Pwyllgorau'r Bwrdd / Board Committees:	Pwyllgor Archwilio a Risg / Audit & Risk Committee:	*Amherthnasol*
		Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau / Curriculum & Standards Committee	*Amherthnasol*
		Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant / Finance, People & Culture Committee:	*Bwrdd Llawn yn unig oherwydd dyddiadau Adolygiad 2025*
	Corff Llywodraethu / Governing Body:		Diwrnod gwybodaeth y Llywodraethwyr (19 Medi) a'r Bwrdd Llawn 15 Hydref 2025
Dyddiad Adolygu: **Dyddiad Adolygu:**	Mehefin 2026		

Anfonwch y ddogfen wedi ei chymeradwyo i'w chyfieithu gan ddefnyddio'r Ffurflen Cais Cyfieithu
Send approved document for Translation using the Translation Request Form

Rhifwch bob adran a pharagraff
Please number each section and paragraph

Tabl Cynnwys

Polisi Diogelu Plant, Pobl Ifanc ac Oedolion Agored i Niwed

Diben	3
Cwmpas	3
Prif Egwyddorion	3
Diffiniadau	4
Cyfrifoldebau	5
Hyfforddi a Datblygu	8
Rhannu Gwybodaeth	9
Dysgu yn y Gwaith a Phrofiad Gwaith	9
Hysbysiad Medr	10
Adolygu	10

Gweithdrefn Diogelu Plant, Pobl Ifanc ac Oedolion Agored i Niwed

Cyflwyniad	12
Rhoi Gwybod am Bryderon	12
Honiadau yn Erbyn Cydweithwyr	12
Y Gymraeg	15
Atodiadau	16.

Polisi Diogelu Plant, Pobl Ifanc ac Oedolion Agored i Niwed

1. Diben

1.1 Mae Coleg Cambria wedi ymrwymo i ddarparu amgylchedd diogel i'w holl ddysgwyr. Mae'r ymrwymiad i Ddiogelu Plant, Pobl ifanc ac Oedolion sy'n Agored i Niwed yn cael ei lywio gan ddeddfwriaeth gyffredinol a chanllawiau cyfredol Bwrdd Diogelu Rhanbarthol yn unol â Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019 a chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru Cydweithio i Ddiogelu Pobl:. Cod Ymarfer Diogelu, Cadw Dysgwyr yn Ddiogel ac adlewyrchu darpariaeth ein cwricwlwm, Cadw Plant yn Ddiogel mewn Addysg (Adran Addysg).

1.2 Bydd Coleg Cambria yn cydymffurfio â gofynion Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019 a chanllawiau statudol, gan weithio mewn cydweithrediad ag asiantaethau eraill i sicrhau diogelwch a lles ei ddysgwyr ym mhob amgylchedd dysgu, gan gynnwys canolfannau allgymorth, dysgu yn y gwaith a llety yn Llysfasi.

1.3 Nod y polisi hwn darparu pob gweithiwr gyda'r wybodaeth angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu cyfrifoldebau diogelu ac i sicrhau arfer da cyson.

2. Cwmpas

2.1 Mae diogelu a hyrwyddo lles plant ac oedolion sydd mewn perygl yn gyfrifoldeb i bawb. Mae gan bawb sy'n dod i gysylltiad â myfyrwyr a'u teuluoedd eu rhan i'w chwarae.

Mae gan y Coleg ddyletswydd foesol a statudol i ddiogelu a hyrwyddo lles plant, pobl ifanc ac oedolion sydd mewn perygl. Rydym yn ymdrechu i ddarparu amgylchedd diogel a
chroesawgar lle mae'r holl ddysgwyr yn cael eu parchu a'u gwerthfawrogi, a gallwn gydnabod pan fyddant yn agored i niwed ac yn gwybod sut i gael gafael ar gymorth pan fo angen.

2.3 Mae'r polisi a'r weithdrefn yn nodi trefniadau'r Coleg ar gyfer diogelu ac maent yn berthnasol i holl agweddau ein gwaith ac i bawb sy'n gweithio i'r Coleg gan gynnwys gweithwyr parhaol a thros dro, gweithwyr asiantaeth, contractwyr, gwirfoddolwyr a Llywodraethwyr.

3. Prif Egwyddorion

3.1 Rydym yn falch o feithrin ethos ledled ein Coleg bod diogelu yn gyfrifoldeb ar bawb. Rydym wedi ymrwymo i greu diwylliant o wrando ar ein myfyrwyr a siarad â nhw mewn modd sy'n briodol i'w hoedran, eu dealltwriaeth a'u hanghenion unigol.

3.2 Mae iechyd, diogelwch a lles yr holl blant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed sy'n ymwneud â chyrsiau neu weithgareddau sy'n dod o dan gyfrifoldeb y Coleg, yn un o brif flaenoriaethau'r Coleg. Wrth ddiogelu a hyrwyddo lles plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed, byddwn felly'n:

- Defnyddio dull ataliol i warchod plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed rhag anaf neu niwed posibl.
- Cymryd yr holl gamau priodol i fynd i'r afael â phryderon am les plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed.

- Gweithio i bolisïau a gweithdrefnau lleol y cytunwyd arnynt mewn partneriaeth lawn ag asiantaethau lleol eraill sy'n cyfrannu at weithio amlasiantaethol yn unol â chanllawiau statudol.

- Gweithio gyda gwasanaethau gofal cymdeithasol, yr heddlu, gwasanaethau iechyd a gwasanaethau eraill i hyrwyddo lles plant a phobl ifanc ac oedolion agored i niwed i'w gwarchod rhag niwed.

- Cynllunio, gweithredu, monitro ac adolygu polisïau a gweithdrefnau i sicrhau bod y mwyaf posibl yn cael ei wneud i ddarparu amgylchedd diogel i blant, bobl ifanc ac oedolion agored i niwed yn y coleg.

- Cymryd yr holl fesurau rhesymol i sicrhau bod y perygl o niwed i les plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed yn cael ei leihau trwy'r camau priodol canlynol:

• Asesiadau a rheoli risg
• Gweithdrefnau Iechyd a Diogelwch
• Dethol cydweithwyr, recriwtio, ymsefydlu, goruchwylio a hyfforddi
• Creu a hyrwyddo diwylliant gweithio agored
• Hyrwyddo'r Polisi Chwythu Chwiban a hyfforddiant
• Dulliau i roi gwybod am bryderon.

- Gwneud y Polisi a Gweithdrefn Diogelu ar gael ar wefan y Coleg.

- Adolygu'r Polisi a Gweithdrefn Diogelu yn flynyddol, neu wrth i ddigwyddiadau a deddfwriaeth newid a'u cyflwyno i gael eu cymeradwyo gan y corff llywodraethu cyfan.

4. <u>Diffiniadau</u>

4.1 Mae'r term "plentyn" yn cyfeirio at unrhyw unigolyn dan 18 oed (Deddf Plant 1989 ac Adran 3 y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014). Mae felly'n cyfeirio at bob dysgwr hyd at 18 oed.

4.2 Yn y polisi, mae'r **term 'person ifanc'** yn cael ei ddefnyddio, gan gydnabod fod y rhan fwyaf o
ddysgwyr wedi cyrraedd yr isafswm oedran gadael ysgol o 16 oed pan maent yn ymuno â'r Coleg.

4.3 Mae'r term "<u>Plentyn Agored i Niwed</u>" yn disgrifio unigolyn hyd at 18 oed sy'n profi cam-drin, esgeulustod neu fathau eraill o niwed neu mewn perygl o hynny; ac sydd ag anghenion gofal a chymorth (boed yr awdurdod yn bodloni unrhyw un o'r anghenion hynny ai peidio).

4.4 Mae'r term "Oedolyn Agored i Niwed" yn cyfeirio at unrhyw unigolyn 18 oed a hŷn sydd angen gwasanaethau gofal yn y gymuned oherwydd anabledd meddyliol neu anabledd arall, oedran, salwch ac sydd yn methu gofalu amdanynt eu hunain, neu a allai fod yn methu gwneud hynny, neu'n methu ag amddiffyn eu hunain rhag niwed sylweddol neu gael eu hecsbloetio'n ddifrifol.

4.5 Lle cyfeirir at ddysgwyr yn y ddogfen hon, mae hynny'n cynnwys plant ac oedolion.

5. Cyfrifoldebau

Bydd y Coleg yn sicrhau bod y dysgwyr yn teimlo'n ddiogel a'n bod yn gwrando arnynt, a'u bod yn gwybod at bwy i fynd os ydynt yn poeni neu mewn anhawster.

5.1 Mae gan Bob Cydweithiwr:

- Ddyletswydd gofal unigol ac ar y cyd i sicrhau bod amgylchedd diogel yn cael ei ddarparu lle gall plant, pobl ifanc ac oedolion sydd mewn perygl ddysgu.
- Mae'n gyfrifoldeb ar yr holl gydweithwyr i ymgyfarwyddo â'r Polisi hwn a'r Gweithdrefnau sy'n mynd law yn llaw ag o, ac i roi gwybod yn syth am unrhyw bryderon, ni waeth pa mor fach neu ddibwys y gall ymddangos.
- Mae Ap Gweithdrefnau Diogelu Cymru ar gael i'w lawrlwytho am ddim ac anogir pob cydweithiwr i wneud hynny er hwylustod cyfeirio wrth brofi pryder diogelu o unrhyw fath. Gellir dod o hyd i'r gweithdrefnau ar-lein hefyd yn https://diogelu.cymru/cy/
- Mae'n ofynnol i bob cydweithiwr ddilyn y gweithdrefnau Diogelu Plant, Pobl Ifanc ac Oedolion sydd mewn Perygl a nodir yn y ddogfen polisi a gweithdrefnau hon.
- Rhaid i unrhyw un sy'n gweithio i'r Coleg hysbysu eu rheolwr os ydyn nhw neu unrhyw oedolyn sy'n byw yn eu cartref yn dod yn destun honiad sy'n ymwneud â phryder diogelu neu gam-drin yn erbyn plentyn, person ifanc neu oedolyn sy'n agored i niwed. Dylai'r Rheolwr gysylltu â'r Cyfarwyddwr Pobl a Diwylliant ar ôl derbyn datganiad. Os oes gan unrhyw un amheuaeth a yw'r sefyllfa neu'r honiad yn berthnasol, dylent chwilio am gyngor gan y Person Diogelu Dynodedig. Gellir dod o hyd i fanylion cyswllt ar Dudalen Gwasanaethau Dysgwyr Happeo trwy'r ddolen Cymorth i Fyfyrwyr.

5.2 Mae'r **Corff Llywodraethu** wedi ymrwymo i sicrhau bod y Coleg yn:

- Penodi aelod annibynnol o'r corff llywodraethu fel Llywodraethwr Cyswllt ar gyfer Diogelu
- Codi ymwybyddiaeth o faterion sy'n ymwneud â diogelu a hyrwyddo lles plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed yn y Coleg
- Darparu amgylchedd diogel i blant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed
- Adnabod plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed sy'n dioddef neu sydd mewn perygl o ddioddef niwed sylweddol a'i fod yn gweithredu'n briodol fel bod dysgwyr o'r fath yn cael eu cadw'n ddiogel yn y Coleg
- Meddu ar weithdrefn ar gyfer adrodd ac ymdrin â honiadau o gam-drin yn erbyn cydweithwyr, dysgwyr eraill a gwirfoddolwyr
- Gweithredu gweithdrefnau recriwtio diogel
- Penodi cydweithiwr â digon o awdurdod i arwain y cyfrifoldeb am ddiogelwch plant, diogelu a'r ddyletswydd Prevent
- Unioni unrhyw ddiffygion neu wendidau o ran trefniadau diogelu sy'n dod i sylw'r Corff Llywodraethu

5.3 **Bydd y Llywodraethwr Penodedig yn gyfrifol hefyd am oruchwylio cydweithredu ag asiantaethau** priodol yn gysylltiedig â honiadau diogelu yn erbyn Deiliad Swydd Uwch. Bydd unrhyw ymchwiliad sydd ei angen yn cael ei oruchwylio gan y llywodraethwr hwn, a fydd yn cymryd cyngor a chefnogaeth allanol berthnasol ac yn sicrhau cyfathrebu rhwng partïon a darpariaeth amserol o wybodaeth i gynorthwyo ymholiadau.

5.4 **Mae gan y Dirprwy Brif Weithredwr (Profiadau Pobl a Diwylliant)** gyfrifoldeb gyffredinol am ddiogelu yn y Coleg; gyda chefnogaeth y **Pennaeth**

Gwasanaethau Dysgwyr sef y Person Diogelu Dynodedig (PDD), a'r Rheolwr Diogelu a Phreswyl yn gweithredu fel Dirprwy Berson Diogelu Dynodedig (DDSP).

Mae manylion y deiliaid rolau a enwir wedi'u nodi yn atodiad 2 i'r polisi hwn.

5.5 **Mae'r PDD yn gyfrifol am ddiogelu, amddiffyn** plant a Prevent yng Ngholeg Cambria, ac mae'n rhaid iddo:

- Sicrhau bod pawb sy'n gweithio neu'n gwirfoddoli yn y coleg yn deall y polisi a'r gweithdrefnau Diogelu hyn ac yn gwybod beth i'w wneud os oes ganddynt bryderon am les unrhyw un.
- Sicrhau bod pob cydweithiwr a gwirfoddolwr yn derbyn hyfforddiant a diweddariadau rheolaidd ar adnabod, ymateb a rhoi gwybod am bryderon, o leiaf bob dwy flynedd.
- Gweithredu fel pwynt cyswllt unigol ar gyfer asiantaethau allanol, gan gynnwys y bwrdd diogelu rhanbarthol (Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru) a'r hwb diogelu amlasiantaethol yr awdurdodau lleol.
- Cyfranogi pan mae Cynllun Diogelu Gofal a Chymorth ar waith ar gyfer person ifanc.
- Gweithio'n agos gyda'r Dirprwy Brif Weithredwr Profiadau Pobl a Diwylliant i sicrhau eu bod yn cael eu hysbysu'n llawn am unrhyw bryderon ynghylch diogelu sefydliadol ac arferion diogelu plant/oedolion ynghyd ag achosion arwyddocaol a all godi.
- Cyflwyno adroddiad blynyddol i'r corff llywodraethu sy'n adolygu sut mae'r dyletswyddau wedi'u cyflawni, gan gynnwys hyfforddiant cydweithwyr ac unrhyw argymhellion.
- Sicrhau bod cydweithwyr a gwirfoddolwyr newydd yn derbyn hyfforddiant fel rhan o gyfnod ymsefydlu ehangach ar weithdrefnau diogelu o fewn y coleg a bod ganddynt fynediad at y ddogfen bolisi hon.

5.6 Mae'n rhaid i'r **Dirprwy Berson Diogelu Dynodedig:**

- Gymryd rôl arweiniol wrth weithredu polisïau a gweithdrefnau diogelu'r coleg, gan sicrhau bod pob mater diogelu ac amddiffyn plant/oedolion sy'n ymwneud â phlant, pobl ifanc neu oedolion sy'n aelodau o gymuned y coleg yn cael ymateb priodol.
- Gwneud yn siŵr bod pob myfyriwr a rhiant/gofalwr yn gwybod gyda phwy y gallant siarad os oes ganddynt bryder lles a deall pa gamau y bydd y coleg yn eu cymryd mewn ymateb.
- Sicrhau bod ymgeiswyr cwrs sydd wedi datgelu collfarn droseddol yn cael eu hasesu'n briodol ac yn gadarn trwy ymchwilio i ddatgeliadau ac asesu risgiau cysylltiedig i'w hunain ac i eraill yn seiliedig ar eu cais i astudio.
- Cysylltu â chyflogwyr a sefydliadau hyfforddi sy'n derbyn myfyrwyr o'r coleg ar leoliadau tymor byr neu hirdymor (prentisiaethau, hyfforddeiaethau, interniaid â chymorth a lleoliadau gwaith) i sicrhau bod gweithdrefnau diogelu priodol ar waith.
- Gweithio gyda'r Cyfarwyddwr Technoleg i sicrhau amgylchedd diogel ar-lein drwy hidlo a monitro gweithgaredd gan ddefnyddio meddalwedd briodol ac ymchwilio i unrhyw gofnodion adrodd digwyddiadau ar-lein
- Sicrhau bod pob pryder diogelu yn cael eu derbyn a'u cofnodi'n gywir ac yn ddiogel yn unol â rheoliadau diogelu data
- Cysylltu â Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru a hwb diogelu amlasiantaethol yr awdurdodau lleol (MASH) fel y bo'n briodol
- Bod yn gyfarwydd â materion sy'n ymwneud ag amddiffyn a cham-drin plant/oedolion, cadw i fyny â datblygiadau newydd yn y maes hwn a sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rhannu o fewn y Tîm Diogelu a chymuned ehangach y coleg

5.7 Mae **Swyddogion Lles** yn gyfrifol am y canlynol:

- Darparu cyswllt rheng flaen i ddweud am bryderon diogelu
- Darparu cyngor, cefnogaeth a hyfforddiant i gydweithwyr a myfyrwyr
- Ystyried a yw pryder yn fater diogelu ai peidio. Gall hyn olygu rhywfaint o “wirio” gwybodaeth i ddechrau.
- Atgyfeirio achosion o gamdriniaeth a amheuir, honiadau o gam-drin neu ddigwyddiadau o niwed i'r asiantaethau perthnasol
- Cynnal cofnodion cywir o unrhyw atgyfeiriad, cwyn neu bryder diogelu (hyd yn oed pan nad yw’r pryder yn arwain at atgyfeiriad) yn unol â rheoliadau diogelu data
- Ymdrin ag achosion unigol, gan gynnwys mynychu cynadleddau achosion a chyfarfodydd adolygu fel y bo’n briodol
- Rhoi’r wybodaeth ddiweddaraf i’r Rheolwr Diogelu a Phreswyl (RhDPh) a'r PDD am achosion o gamdriniaeth a amheuir, honiadau o gam-drin neu ddigwyddiadau o niwed.

5.8 Mae gan y **Cyfarwyddwr Pobl a Diwylliant** y cyfrifoldebau canlynol:

- Sicrhau bod recriwtio cydweithwyr (parhaol a dros dro) a defnyddio gwirfoddolwyr yn bodloni canllawiau recriwtio mwy diogel, gan gynnwys defnyddio gofynion y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) a Chyngor y Gweithlu Addysg (CGA).
- Sicrhau bod pob cydweithiwr a gwirfoddolwr yn derbyn hyfforddiant a diweddariadau rheolaidd ar adnabod, ymateb a rhoi gwybod am bryderon a bod cofnod hyfforddi yn cael ei gadw. Rhaid cynnal hyfforddiant atgoffa bob dwy flynedd o leiaf
- Sicrhau bod y mecanweithiau'n bodoli i sicrhau bod defnyddio cydweithwyr dros dro ac asiantaeth yn cydymffurfio â chyfrifoldebau a gweithdrefnau diogelu'r coleg.
- Sicrhau bod asesiad risg penodol yn cael ei gwblhau mewn perthynas ag addasrwydd cydweithiwr i weithio neu wirfoddoli yn y coleg gyda phlant, pobl ifanc neu oedolion sydd mewn perygl pan fo datgeliadau o gollfarnau troseddol a/neu bryderon diogelu.
- Cysylltu â'r Swyddog Dynodedig Awdurdod Lleol os bydd honiad yn erbyn ymarferydd neu berson mewn swydd o ymddiriedaeth - Adran 5 o Weithdrefnau Diogelu Cymru.

5.9 Mae’r **Tîm Adnoddau Dynol** yn gyfrifol am:

- Sicrhau bod gweithdrefnau recriwtio a dethol y Coleg yn cael eu cynnal yn unol â chanllawiau Cadw Dysgwyr yn Ddiogel a sicrhau bod yr holl wiriadau priodol, gan gynnwys gwiriadau uwch y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) a gwirio’r “rhestr gwahardd” a gynhelir gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, yn cael eu cynnal ar gydweithwyr newydd, gwirfoddolwyr a llywodraethwyr a fydd yn gweithio neu’n dod i gysylltiad â phlant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed.
- Cofnodi a monitro unrhyw "bryderon lefel isel" a godir am gydweithwyr a nodi unrhyw batrymau ymddygiad a allai fod yn ffurfio ar gyfer gweithredu.
- Cyfeirio achosion o ymddygiad proffesiynol annerbyniol honedig, anallu proffesiynol difrifol a throseddau perthnasol i Gyngor y Gweithlu Addysg (CGA) a'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS). Yn unol â Rheoliadau'r Cyngor Gweithlu Addysg (Prif Swyddogaethau) (Cymru) 2015, mae gan y coleg ddyletswydd i gyfeirio achosion ato ble mae wedi diswyddo person cofrestredig, neu ble gallent fod wedi diswyddo person cofrestredig oni bai ei fod wedi ymddiswyddo. Mae’r Tîm AD yn gyfrifol am wneud atgyfeiriadau o’r fath.

5.10 Mae’r **Rheolwr Diogelu a Phreswyl** yn gyfrifol am:

- Ddiogelu myfyrwyr preswyl a sicrhau bod prosesau adrodd yn bodloni gofynion Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC).

- Bydd gofyn i bob cydweithiwr sy'n gweithio ac yn darparu cefnogaeth a goruchwyliaeth mewn lleoliadau preswyl gael gwiriad DBS bob tair blynedd yn unol â'r arfer a argymhellir gan AGC.

5.11 **Person â Chyfrifoldeb – Meithrinfa Toybox** - Bydd Person â Chyfrifoldeb Dynodedig Meithrinfa Toybox yn gyfrifol am:

- Ddiogelu plant sy'n mynd i'r feithrinfa a'r cynllun chwarae yn ystod y gwyliau
- Sicrhau bod prosesau adrodd yn bodloni gofynion Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC).

- Bydd gan y lleoliad ei bolisi ei hun ynghylch diogelu plant, yn unol â gofynion ei gofrestru.

5.12 Bydd y **Tîm Gwasanaethau Dysgwyr** yn:

- Darparu cymorth priodol, naill ai'n uniongyrchol neu drwy atgyfeiriad i ddysgwyr lle mae honiad o fater diogelu gwirioneddol wedi'i gadarnhau.
- Os gwneir honiad rhwng cyfoedion, yna bydd pob dysgwr yn cael eu cefnogi gan eiriolwr o'r Tîm Gwasanaethau Dysgwyr tra bod ymchwiliadau'n cael eu cynnal.
- Mae'r Coleg yn cydnabod y gallai dysgwyr, yn enwedig y rhai sy'n agored i niwed oherwydd eu hoedran, eu hanabledd neu eu salwch fod mewn perygl o brofi, neu wedi profi camdriniaeth.
- Bydd y Coleg yn darparu canllawiau ac addysg briodol i ddysgwyr am gam-drin, a sut i'w atal, trwy ei system cymorth bugeiliol.

5.13 Mae Myfyrwyr yn gyfrifol am:

Ddatgelu unrhyw gollfarn droseddol heb ei threulio neu achosion troseddol parhaus, gan fod y wybodaeth hon yn hanfodol ar gyfer ein proses dderbyn fwy diogel a'n dyletswyddau diogelu parhaus. Er ei bod yn cael ei thrin yn gyfrinachol, gall dyletswydd hollbwysig y Coleg i ddiogelu olygu bod angen gweithredu ar y wybodaeth hon, gan gynnwys ei rhannu ag asiantaethau eraill. I'r gwrthwyneb, gall y Coleg dderbyn gwybodaeth o'r fath gan asiantaethau allanol; os bydd hyn yn codi amheuaeth ynghylch addasrwydd dysgwr, bydd trafodaethau'n dilyn ein Polisi ar gyfer Datgeliadau Troseddol Heb eu Treulio. Mae Deddf Diogelwch Ar-lein 2023 yn arbennig o berthnasol yma, gan droseddoli cynnwys niweidiol newydd ar-lein (e.e. rhannu delweddau heb ganiatâd, seiber-fflachio). Mae gan ddysgwyr gyfrifoldeb i ddeall bod ymddygiad sy'n dod o dan y Ddeddf hon yn effeithio ar ddiogelwch a llesiant cymuned y coleg, ac mae unrhyw gollfarnau neu achosion yn hanfodol ar gyfer ein hasesiad risg i gynnal yr amgylchedd diogel hwn. Ar ben hynny, bydd dysgwyr hefyd yn gyfrifol am lynu wrth eu cynlluniau diogelwch neu asesiadau risg unigol.

5.14 Mae Isgontractwyr yn gyfrifol am rannu pryderon diogelu gyda'r Tîm Diogelu, neu yn yr Adroddiad Diogelu Misol.

6. <u>Hyfforddi a Datblygu</u>

6.1 Mae'n ofynnol i holl aelodau'r Corff Llywodraethu, Uwch Ddeiliaid Swyddi a'r holl gydweithwyr sy'n gweithio gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed, ymgymryd â hyfforddiant i roi'r sgiliau iddynt gyflawni eu cyfrifoldebau i ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed yn effeithiol.

6.2 Mae'n ofynnol i holl gydweithwyr ac aelodau'r corff llywodraethu gwblhau hyfforddiant diogelu gorfodol (e-ddysgu) cyn dechrau yn y Coleg a bob dwy flynedd ar ôl hynny. Mae'r hyfforddiant hwn yn cael ei ategu gan ddigwyddiadau

hyfforddi ar y safle a diweddariadau diogelu a gwarchod, a chyfarfodydd cydweithwyr.

6.3 Mae'n ofynnol i gydweithwyr sydd wedi aseinio i gyfrifoldebau Diogelu, gwblhau Hyfforddiant Grŵp C adnabyddedig bob dwy flynedd.

6.4 Trwy'r rhaglen diwtorial mae'n ofynnol i bob myfyriwr gwblhau modiwlau diogelu sy'n cynnwys Gwerthoedd Prydeinig, Prevent a Radicaleiddio, Cam-drin rhwng Cyfoedion a Diogelwch Ar-lein.

7. Rhannu Gwybodaeth

7.1 Bydd y cydweithwyr i gyd yn deall bod materion diogelu yn gofyn am lefel uchel o gyfrinachedd. Dim ond gyda'r Tîm Diogelu y dylai cydweithwyr drafod pryderon. Bydd yr unigolyn hwnnw wedyn yn penderfynu gyda phwy arall y mae angen rhannu'r wybodaeth a bydd yn gwneud hynny ar sail 'angen cael gwybod'.

7.2 Bydd gwybodaeth am ddiogelu yn cael ei chadw a'i thrin yn unol ag Amserlen Cadw Gwybodaeth y Coleg am 20 mlynedd. Bydd rhannu gwybodaeth yn digwydd yn brydlon ac yn ddiogel a lle bo angen gwneud hynny a bod hynny'n gymesur. Bydd y wybodaeth yn berthnasol, yn ddigonol ac yn gywir.

7.3 Bydd penderfyniadau rhannu gwybodaeth yn cael eu cofnodi p'un a phenderfynir rhannu'r wybodaeth ai peidio. Bydd unrhyw wybodaeth ddiogelu ar ffurf electronig wedi'i diogelu gan gyfrinair ac ar gael i unigolion perthnasol yn unig.

7.4 Bydd y PDD yn cael caniatâd y dysgwr a/neu'r rhieni i rannu gwybodaeth sensitif yn y coleg neu gydag asiantaethau allanol. Gall y PDD rannu gwybodaeth heb ganiatâd pan fydd rheswm da dros wneud hynny, a bydd yn cofnodi'r rheswm dros beidio â chael caniatâd.

7.5 Rhaid i gydweithwyr beidio â datgelu gwybodaeth sy'n ymwneud â myfyriwr, eu lles neu wybodaeth bersonol heb ganiatâd penodol i wneud hynny gan y Person Diogelu Dynodedig (DSP) neu Ddirprwy Berson Diogelu Dynodedig. Mae'r amod hwn yn cynnwys lle gall cydweithiwr gael cais am wybodaeth gan riant, gwarcheidwad neu'r heddlu. Mae'n ofynnol i'r heddlu ddarparu ffurflen gais am wybodaeth berthnasol wedi'i chwblhau i'r coleg.

7.6 Er bod gan y coleg ddyletswydd i gydymffurfio â'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR), a byddwn yn gweithredu'n unol â rhannu gwybodaeth yn gyfreithlon at ddibenion diogelu a diogelu myfyrwyr sydd mewn perygl o niwed.

8. Dysgu yn y Gwaith a Phrofiad Gwaith

Mae'n ofynnol i fyfyrwyr sy'n ymgymryd â chyflogaeth drwy ddysgu yn y gwaith neu sy'n cwblhau lleoliad gwaith yn y sectorau addysg, iechyd neu ofal cymdeithasol gydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau diogelu eu cyflogwr. Mae gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn rhagofyniad ar gyfer dechrau unrhyw leoliad o'r fath. Bydd Coleg Cambria hefyd yn cymhwyso'r polisi hwn i sicrhau bod diogelu a llesiant y myfyriwr yn hollbwysig drwy gydol eu lleoliad.

8.2 Cyfrifoldeb y coleg, nid y cyflogwr, yw arwain unrhyw gamau gweithredu, ymchwiliad neu gymorth sy'n gysylltiedig â diogelu prentis neu fyfyriwr sy'n ymgymryd â lleoliad gwaith.

8.3 Mae'r coleg yn cydnabod ei ddyletswydd i fetio a sicrhau diwydrwydd dyladwy wrth ddod o hyd i gyflogwyr a'u cymeradwyo at ddibenion gweithgaredd lleoliad gwaith. Mae'r coleg yn gyfrifol am unrhyw asesiad risg, gwirio yswiriant atebolrwydd cyhoeddus cyflogwr a monitro'r lleoliad gwaith.

Ni ddylid gadael dysgwyr ar Brofiad Gwaith heb oruchwyliaeth yn ystod eu lleoliad. Anogir pob darparwr lleoliadau i ddarllen y polisi hwn a chyfeirio unrhyw faterion diogelu at y Tîm Diogelu.

Mae gan y Coleg ddisgyblion ysgol ar y campws sy'n mynychu dosbarthiadau naill ai ar wahân neu gyda myfyrwyr Coleg Cambria. Bydd y Coleg yn gweithredu o fewn y Safonau Diogelu ac Amddiffyn Plant a osodwyd gan yr ysgolion a nodir yn eu protocolau. Yn benodol, bydd pob myfyriwr sydd wedi cofrestru ar gyrsiau 14-19 gyda'r coleg, ar gyfer pob mater sy'n ymwneud â diogelu ac amddiffyn plant, yn cael eu hystyried yn yr un modd â phob myfyriwr arall wrth fynychu cyrsiau gyda'r coleg. Felly byddant yn dod o dan awdurdodaeth Swyddog Diogelu/Lles y coleg, sef y swyddog y dylid cyfeirio pob mater diogelu ac amddiffyn plant atynt ar unwaith.

9 Hysbysiad Medr

9.1 Mae'n ofynnol i Goleg Cambria, trwy ei delerau ariannu gyda Medr (Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil), roi gwybod i Medr am ddigwyddiadau diogelu difrifol. Mae hyn yn berthnasol i ddarparu addysg i fyfyrwyr 16 i 18 oed, neu unrhyw berson ifanc 19 i 25 oed sy'n destun Cynllun Datblygu Unigol (CDU).

9.2 Bydd hysbysiad i Medr gan y PDD yn cael ei wneud yn yr amgylchiadau canlynol a ystyrir fel digwyddiadau adroddadwy gan Medr:
Marwolaeth ar eiddo sy'n berchen i'r darparwr neu a brydlesir ganddynt
Marwolaeth tra dan oruchwyliaeth darparwr
Marwolaeth o ganlyniad i weithredoedd darparwr
Niwed sylweddol i eiddo sy'n berchen i'r darparwr neu a brydlesir ganddynt
Niwed sylweddol tra dan oruchwyliaeth y darparwr
Niwed sylweddol o ganlyniad i weithredoedd darparwr; a/neu Ganfyddiadau crwner lle mae'r rheiny yn ymwneud â marwolaeth dysgwr ac yn datgelu gwendid systemig yn nhrefniadau rheoli a llywodraethu'r darparwr

10. <u>Adolygiad</u>

10.1 Bydd y polisi hwn a'r weithdrefn gysylltiedig yn cael eu hadolygu'n flynyddol a'u cyflwyno i'r Bwrdd Llywodraethwyr i'w cymeradwyo. Bydd unrhyw newidiadau sy'n ofynnol yn ystod y flwyddyn mewn ymateb i ddeddfwriaeth a chanllawiau statudol yn cael eu trafod gyda'r Corff Llywodraethu a'u hychwanegu at y polisi.

Gweithdrefn Diogelu Plant, Pobl Ifanc ac Oedolion Agored i Niwed

1. Cyflwyniad

1.1 Mae colegau a'u cydweithwyr yn rhan o'r system ddiogelu ehangach ar gyfer plant. Fel coleg, rydym wedi ymrwymo i weithio gyda gofal cymdeithasol, yr heddlu, gwasanaethau iechyd a gwasanaethau eraill i hyrwyddo lles ein myfyrwyr a'u hamddiffyn rhag niwed.

1.2 Mae gan bob cydweithiwr ddyletswydd gofal ar y cyd ac yn unigol i sicrhau bod amgylchedd diogel yn cael ei ddarparu, yn gorfforol ac ar-lein, lle gall plant, pobl ifanc ac oedolion sydd mewn perygl ddysgu. Cyfrifoldeb pob cydweithwyr yw rhoi gwybod am unrhyw bryderon yn syth, ni waeth pa mor fach neu ddibwys y mae'n ymddangos.
Mae'n bwysig bod pob cydweithiwr yn parhau i fod yn wyliadwrus ac yn arfer "chwilfrydedd proffesiynol" os oes ganddynt bryder am blentyn, person ifanc neu oedolyn sydd mewn perygl, waeth beth fo'r amgylchedd dysgu. Mae presenoldeb ac ymgysylltiad gweithredol ym mhob sesiwn a drefnwyd, boed ar y campws, oddi ar y campws neu yn y gweithle, yn bwysig nid yn unig ar gyfer dysgu ond hefyd ar gyfer diogelwch. Mae'n hanfodol ein bod ni'n gallu gweld a/neu ryngweithio'n ystyrlon â'n myfyrwyr i gael syniad o'u llesiant. Ystyrir bod presenoldeb digidol myfyriwr yn gyfwerth â'i bresenoldeb corfforol, ac mae'r un egwyddorion gwyliadwriaeth yn berthnasol.

1.3 Diben y Weithdrefn hon yw nodi'r camau y mae'n rhaid eu cymryd yn unol â chanllawiau statudol a chanllawiau lleol, os oes pryder bod plentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed yn dioddef neu'n debygol o ddioddef niwed.

1.4 Mae cam-drin ac esgeulustod yn fathau o gamdriniaeth. Gall rhywun gam-drin neu esgeuluso plentyn/oedolyn agored i niwed, a'u niweidio trwy eu taro neu fethu â gweithredu i atal niwed. Gall ddynion neu fenywod sy'n oedolion neu blant a phobl ifanc eraill gam-drin rhywun. Mae Gweithdrefnau Diogelu i Gymru 2019 yn cyfeirio at y categorïau camdriniaeth ac maent wedi'u rhestru yn Atodiad 1 y polisi hwn.

2. Rhoi Gwybod am Bryderon

2.1 Mae'n gyfrifoldeb ar bob cydweithiwr sy'n gweithio yn y Coleg i gofnodi ac atgyfeirio pryderon ynghylch diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed, hyd yn oes os mai amheuon neu sïon a glywyd ar ddamwain ydynt. Gall plant, pobl ifanc ac oedolion agored i niwed gael eu cam-drin o fewn y teulu, y gymuned, gan weithwyr (gan gynnwys y rhai sy'n cael eu cyflogi i hyrwyddo eu lles a'u hamddiffyn rhag camdriniaeth), ymwelwyr a chyd-fyfyrwyr.

2.2 Os yw plentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed yn siarad ag aelod o staff am fater a allai arwain at gam-drin, dylai'r aelod o staff wrando'n ofalus, gan ddefnyddio'r canllawiau canlynol:

- dylid caniatáu i'r plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed siarad heb ymyrryd.
- ni ddylid byth bychanu na gorliwio'r mater.
- ni ddylid gwneud awgrymiadau.

- ni ddylid hyfforddi nac arwain y plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed mewn unrhyw ffordd.
- Dylid ei gwneud yn glir i'r plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed mai siarad yn agored oedd y peth iawn i'w wneud.
- Dylid gofyn cwestiynau i gael dealltwriaeth eglur heb archwilio'n fanwl na chwestiynu, ni waeth pa mor gyfarwydd yw'r plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed.
- Rhaid egluro na ellir cadw'r mater a godwyd yn gyfrinach ac y bydd angen ei gyfeirio at ddiogelu.
- Rhaid peidio â dangos emosiynau fel dicter, ffieidd-dod neu anghrediniaeth oherwydd gallai hyn atal y person rhag siarad os yw'n teimlo bod teimladau negyddol yn cael eu cyfeirio tuag atynt.
- Sicrhewch fod y plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed yn gwybod bod y mater yn cael ei gymryd o ddifrif.
- Gwnewch i'r plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed deimlo'n ddiogel heb achosi unrhyw bryder pellach iddynt.

2.3 Os yw cydweithiwr yn amau neu'n cael gwybod y gallai plentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed fod wedi cael ei gam-drin, rhaid rhoi gwybod i'r Tîm Diogelu yr un diwrnod naill ai trwy atgyfeiriad ar lafar neu trwy ddefnyddio Ffurflen Atgyfeirio Diogelu'r Coleg trwy'r Botwm Diogelu ar Happeo. Mewn sefyllfa pan fo pryder ynghylch anffurfio organau cenhedlu benywod, rhaid rhoi gwybod yn uniongyrchol i'r PDD (neu Ddirprwy) er mwyn atgyfeirio i'r heddlu yn unol â goblygiadau cyfreithiol.
Os na all cydweithwyr roi gwybod drwy'r ffurflen atgyfeirio ar OnTrack, dylent gysylltu â'r Tîm Diogelu drwy'r rhif ffôn 0300 30 30 009 neu diogelu@cambria.ac.uk.

2.4 Ar ôl ei atgyfeirio, mae Swyddog Lles yn gyfrifol am gael cofnod ysgrifenedig llawn o'r materion a godwyd o fewn 24 awr gan y cydweithwyr atgyfeiriol a fydd yn cynnwys:

- Enw a swydd yr unigolyn a roddodd wybod am y mater.
- Boed y mater yn ddatgeliad uniongyrchol gan blentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed, yn amheuaeth neu'n sgwrs a glywyd ar ddamwain.
- Cofnod ffeithiol o'r hyn a glywyd ar ddamwain neu beth gafodd ei ddatgelu, gan gynnwys unrhyw gwestiynau a oedd angen eu gofyn er mwyn rhoi dealltwriaeth eglur.
- Manylion am unrhyw arsylwadau (gan gynnwys arwyddion corfforol o gam-drin amlwg).
- Rhaid i'r cofnod ysgrifenedig gynnwys unrhyw farn neu ddehongliad personol o'r ffeithiau a rhaid i'r cydweithwyr atgyfeiriol ei lofnodi a'i ddyddio.

2.5 Ni ddylai'r cydweithiwr sy'n atgyfeirio drafod y mater gydag unrhyw un arall oni bai am Swyddog Lles, DPDD neu PDD. Bydd gwybodaeth fanwl am yr achos yn cael ei gyfyngu i'r Swyddog Diogelu, y DPDD neu'r PDD a'r rhieni/gofalwyr (os nad ydynt yn gysylltiedig). Gellir ceisio cyngor ac arweiniad gan weithwyr proffesiynol cymwys priodol yn ôl yr angen er mwyn sicrhau bod camau gweithredu a phenderfyniadau addas yn cael eu gwneud mewn perthynas â mater diogelu.
Bydd y cydweithiwr sy'n cyflwyno'r adroddiad yn cael gwybod am y cynnydd, ar gais, os ystyrir bod angen iddo wybod. Mae hyn ar gyfer diogelu plentyn, person ifanc neu oedolyn sydd mewn perygl yn barhaus.

3. Honiadau yn Erbyn Cydweithwyr

3.1 Prif bryder y Coleg yw sicrhau diogelwch y plentyn, y person ifanc neu'r oedolyn agored i niwed. Mae'n hanfodol ym mhob achos o amheuaeth o gam-drin gan gydweithiwr bod camau'n cael eu cymryd yn gyflym ac yn broffesiynol. Ym mhob awdurdod lleol mae Swyddog Dynodedig sydd â chyfrifoldeb am roi cyngor a monitro cynnydd achosion sy'n ymwneud â phlant, i sicrhau bod materion yn cael eu hymdrin â nhw cyn gynted â phosibl ac yn gyson, gyda phroses deg a thrylwyr.

3.2 Mae'n rhaid i gydweithwyr sylweddoli bod ymddygiad amhriodol tuag at ddysgwyr yn annerbyniol a bod yn rhaid i'w hymddygiad fod yn ddi-fai. O dan Ddeddf Troseddau Rhyw 2003 mae'n drosedd i unigolyn dros 18 oed gael perthynas rywiol ag unigolyn o dan 18 oed, lle mae'r unigolyn hwnnw mewn sefyllfa o ymddiriedaeth, hyd yn oed os yw'r berthynas yn gydsyniol. Mae hyn yn golygu y gallai unrhyw weithgaredd rhywiol rhwng aelod o'r coleg a dysgwr dan 18 oed fod yn drosedd. Mae Cod Ymddygiad y coleg yn nodi ein disgwyliadau ar gyfer yr holl gydweithwyr.

3.3 Mae'r Coleg yn amlinellu disgwyliadau allweddol cydweithwyr ynghylch eu gweithgaredd personol ar-lein drwy'r Polisi Diogelwch Gwybodaeth (is-bolisi: Polisi Defnydd Derbyniol) a'r Polisi Cyfryngau Cymdeithasol ar gyfer Staff.. Os canfyddir bod cydweithwyr yn torri'r rheolau hyn, gellir eu disgyblu neu gallwn gynnal ymchwiliad diogelu.

3.4 Os gwneir honiad o gam-drin yn erbyn cydweithiwr, bydd y PDD yn dilyn y canllawiau Rhan 5 Gweithdrefnau Diogelu i Gymru 2019 a gofynion Arolygiaeth Gofal Cymru (CIW).

3.5 Bydd y Dirprwy Is-swyddog Dynodedig yn hysbysu'r Swyddog Dynodedig Awdurdod Lleol ac o bosibl yr heddlu os gwneir honiad sydd, ar yr olwg gyntaf, yn dangos bod person sy'n gweithio neu'n gwirfoddoli yn y Coleg wedi ymddwyn mewn ffordd sy'n:

- gall trosedd fod wedi ei chyflawni yn erbyn plentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed, neu yn gysylltiedig â nhw
- sydd wedi niweidio neu a allai fod wedi niweidio plentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed, neu
- wedi ymddwyn tuag at blentyn, person ifanc neu oedolyn agored i niwed mewn ffordd sy'n dangos eu bod yn peri risg o achosi niwed pe byddent yn gweithio gyda phlant, neu
- wedi ymddwyn neu efallai eu bod wedi ymddwyn mewn ffordd sy'n dangos efallai nad ydyn nhw'n addas i weithio gyda phlant, pobl ifanc neu oedolion agored i niwed.

3.6 Byddwn yn rhoi gwybod i'r heddlu am honiadau ynghylch pobl nad ydynt bellach yn gweithio yn y coleg, neu am honiadau hanesyddol.

3.7 Rhaid i gydweithwyr sy'n pryderu am ymddygiad cydweithiwr roi gwybod am hyn i'r Uwch Ddirprwy Swyddog, a fydd yn asesu ac yn penderfynu a oes angen ymchwiliad pellach. Lles y dysgwr sydd bwysicaf. Rhaid rhoi gwybod i'r DSP am unrhyw bryderon ynghylch arferion gwaith gwael neu niwed gwirioneddol a achosir gan gydweithwyr.
Rhaid adrodd pob adroddiad neu gŵyn am y Prif Swyddog Gweithredol neu Ddeiliaid Swyddi Uwch i Gadeirydd y Llywodraethwyr a bydd y Llywodraethwr Dynodedig ar gyfer diogelu yn goruchwylio unrhyw ymchwiliad gofynnol.

Lle mae pryderon bod yr Uwch Ddirprwy Swyddog neu Gadeirydd y Llywodraethwyr hefyd yn gysylltiedig, dilynwch y trefniadau amgen o dan adran 6.3 o'n [polisi Chwythu'r Chwiban.]

3.8 Bydd y Swyddog Dynodedig yr Awdurdod Lleol yn pennu:

- a ddylai'r mater gael ei drin fel honiad neu gŵyn ac a oes angen ymgymryd ag ymholiadau rhagarweiniol ac, os hynny, sut dylid cynnal yr ymholiadau, neu;
- a ddylid galw Cyfarfod Strategaeth a/neu a oes angen gweithredu ar unwaith i ddiogelu plentyn.

3.9 Bydd cyfarfod Strategaeth yn cael ei alw lle bo amheuaeth bod plentyn, person ifanc neu oedolyn wedi dioddef niwed sylweddol neu all ddioddef hynny. Bydd y PDD/DPDD a chynrychiolydd o'r adran Adnoddau Dynol yn mynychu'r cyfarfod. Bydd cynrychiolydd o'r Heddlu hefyd yn bresennol os credir efallai bod trosedd wedi'i chyflawni.

3.10 Efallai na fydd ymchwiliad/ymholiad mewnol i'r honiad yn cael ei gynnal nes bydd ymgynghoriad wedi'i gynnal gyda'r Swyddog Dynodedig neu fod canlyniad y cytunwyd arno o Gyfarfod Strategaeth. Bydd y cyflogai y gwnaed honiad yn ei erbyn yn cael gwybod am yr honiad cyn gynted â phosibl ar ôl yr ymgynghoriad cychwynnol â'r Swyddog Dynodedig, neu gyfarfod strategaeth os oes angen un, a'u bod wedi dod i gytundeb ar sut y caiff y mater ei ddatblygu.

3.11 Yn deillio o'r atgyfeiriad i'r Swyddog Dynodedig, gallai'r camau y cytunwyd arnynt gynnwys:

- dim camau pellach.
- atgyfeiriad yn ôl i'r Coleg i gynnal ei ymchwiliad mewnol ei hun. Bydd ymchwiliad o'r fath yn cael ei gynnal o dan y Weithdrefn Disgyblu'r Coleg.
- Penderfynu y dylid cynnal ymchwiliad troseddol. Os bydd amheuaeth o drosedd, ni fydd ymchwiliad yn cael ei gynnal gan y Coleg, oni bai am sefydlu'r ffeithiau.
  Bydd canlyniadau honiadau yn cael eu dosbarthu a'u cofnodi fel Wedi'u Cadarnhau, Heb eu Cadarnhau, Di-sail neu Faleisus.

3.12 Bydd yr holl wybodaeth a geir yn cael ei throsglwyddo i'r heddlu a fydd yn cynnal unrhyw ymchwiliad angenrheidiol, gyda chefnogaeth y Coleg.
Pan gynhelir ymchwiliad mewnol, bydd PDD y Coleg yn rhoi adborth ar y canlyniad i'r Swyddog Dynodedig er mwyn sicrhau bod honiadau llai difrifol hyd yn oed wedi'u hystyried a bod camau priodol wedi'u cymryd.

3.13 Gellir atal y cydweithiwr rhag cyflog llawn hyd nes y daw ymchwiliad i ben, yn dibynnu ar natur yr honiad. Fodd bynnag, ni fydd gwaharddiad yn sefyllfa ddiofyn, a chaiff ei ystyried yn unol â pholisi a gweithdrefn disgyblu'r coleg a chan ystyried cyngor Swyddog Dynodedig yr Awdurdod Lleol.

3.14 Mewn achosion o'r fath, ni fydd ataliad yn digwydd oni bai ein bod wedi ystyried yr holl opsiynau eraill sydd ar gael ac nad oes dewis arall rhesymol. Os yw'r unigolyn y gwnaed yr honiad yn ei erbyn yn cael ei gyflogi trwy asiantaeth, bydd y camau priodol yn cael eu trafod gyda'r rheolwr perthnasol yn yr asiantaeth.

3.15 Os bydd y cydweithiwr y gwnaed honiad yn ei erbyn yn ymddiswyddo neu'n peidio â darparu ei wasanaethau yn ystod ymchwiliad, bydd yr honiad yn parhau i gael ei ymchwilio yn unol â'r gweithdrefnau a dod i gasgliad. Bydd y Gwasanaeth Datgelu

a Gwahardd (DBS) yn cael eu hysbysu, yn unol â'r ddyletswydd statudol, os caiff aelod o staff ei ddiswyddo o dan y Weithdrefn hon neu'n ymddiswyddo cyn i wrandawiad disgyblu ddod i ben, yn unol ag [Arweiniad Atgyfeiriadau Gwahardd DBS](#).

3.16 Bydd y Coleg yn cadw cofnodion clir a chynhwysfawr o unrhyw honiadau a wnaed, manylion am sut aethant i'r afael â'r honiad a'i ddatrys, ynghyd â manylion unrhyw gamau a phenderfyniadau a wnaethant. Bydd y rhain yn cael eu rhoi am gyfnod amhenodol ar ffeil bersonél gyfrinachol gweithiwr o leiaf nes iddynt gyrraedd eu hoedran ymddeol arferol neu am 10 mlynedd – pa un bynnag sydd hiraf. Mae hyn yn berthnasol i wirfoddolwyr a staff cyflogedig. Dim ond os profir bod yr honiad yn faleisus y caiff y cofnod ei ddileu.

3.17 Wrth ddarparu tystlythyrau cyflogwr, ni chyfeirir at unrhyw honiad yr oedd wedi ei brofi yn ffug, heb sail neu yn faleisus, nac unrhyw hanes o honiadau lle cafodd pob honiad ei brofi'n ffug, heb sail neu yn faleisus.

3.18 Pan fydd cydweithiwr yn ymddiswyddo yn ystod ymchwiliad ac nad yw'r coleg yn gallu cwblhau ei ymchwiliadau'n foddhaol o ganlyniad, neu pan dderbynnir cais am gyfeiriad yn ystod y broses ymchwilio, bydd y ffaith bod ymchwiliad i bryder diogelu ar y gweill yn cael ei nodi ar y cyfeiriad os yw ar gyfer rôl newydd sy'n ymwneud â swydd o ymddiriedaeth.

3.19 Yn unol â chanllawiau diogelu statudol, mae gan y Coleg ddyletswydd i gofnodi "pryderon lefel isel". Pryder lefel isel yw unrhyw bryder ynghylch ymddygiad oedolyn nad yw'n bodloni'r trothwy ar gyfer honiad diogelu ffurfiol. Gall enghreifftiau gynnwys ymddygiad amhroffesiynol neu ymddygiad sy'n anghyson â Chod Ymddygiad y Staff. Diben cofnodi'r pryderon hyn yw ataliol yn unig, gan ganiatáu i batrymau gael eu nodi a darparu ymyriadau cefnogol (megis canllawiau neu hyfforddiant rheoli) yn gynnar.

3.20 Proses a Mesurau Diogelu:
Nid yw cofnod o bryder lefel isel yn sancsiwn disgyblu.
Pan gofnodir pryder lefel isel, bydd hyn yn cael ei drafod gyda'r cydweithiwr mewn modd amserol (oni bai y byddai gwneud hynny'n peryglu ymchwiliad posibl). Gall y cydweithiwr ddarparu ei gyd-destun a'i sylwadau ei hun, a fydd yn cael eu cofnodi ochr yn ochr â'r pryder, a gallant drafod hyn gyda'i gynrychiolydd undeb os dymunant wneud hynny.
Mae'r cofnodion hyn yn cael eu cadw'n gyfrinachol ac yn ddiogel gan y tîm Adnoddau Dynol. Nid ydynt yn rhan o ffeil gyflogaeth gyffredinol y cydweithiwr.

4. <u>Y Gymraeg</u>

4.1 Yn unol â Safonau'r Gymraeg, bydd holl gyfarfodydd, gohebiaeth a gwasanaethau cymorth sy'n rhan o'r prosesau hyn yn cael eu cynnig yn Gymraeg.

Atodiad 1

Cam-drin Corfforol
Mae cam-drin corfforol yn fath o gamdriniaeth sy'n gallu cynnwys taro, ysgwyd, taflu, gwenwyno, llosgi neu sgaldio, boddi, mygu neu achosi niwed corfforol fel arall i blentyn. Gall niwed corfforol gael ei achosi hefyd pan fydd rhiant neu ofalwr yn ffugio symptomau salwch, neu'n achosi'n salwch yn fwriadol, mewn plentyn. Cyfeirir at hyn fel salwch ffug neu wedi'i ysgogi.

Cam-drin Emosiynol
Cam-drin emosiynol yw cam-drin plentyn yn emosiynol yn barhaus er mwyn achosi effeithiau andwyol difrifol a pharhaus ar ddatblygiad emosiynol y plentyn. Gall olygu cyfleu i blentyn ei fod yn ddi-werth neu nad oes neb yn ei garu, ei fod yn annigonol, neu'n cael ei werthfawrogi dim ond i'r graddau y mae'n diwallu anghenion rhywun arall. Efallai bydd yn cynnwys peidio â rhoi cyfleoedd i'r plentyn fynegi barn, eu distewi'n fwriadol neu 'wneud hwyl' am hyn y maent yn ei ddweud neu sut y maent yn cyfathrebu. Gall y rhain gynnwys gosod disgwyliadau amhriodol o ran oedran neu ddatblygiadol ar blentyn. Maent yn gallu cynnwys rhyngweithiadau sydd y tu hwnt i allu datblygiadol plentyn, yn ogystal â goramddiffyn a chyfyngu ar archwilio a dysgu, neu atal y plentyn rhag cymryd rhan mewn rhyngweithio cymdeithasol arferol. Gall gynnwys gweld neu glywed rhywun arall yn cael eu cam-drin. Gall gynnwys bwlio difrifol (gan gynnwys seiber-fwlio), gan achosi i'r plant deimlo ofn yn aml neu fod mewn perygl, neu gael eu hecsbloetio neu eu llygru. Mae rhywfaint o gam-drin emosiynol yn gysylltiedig â phob math o gamdriniaeth plentyn, er y gallai ddigwydd ar ei ben ei hun.

Cam-drin Rhywiol
Mae cam-drin rhywiol yn cynnwys gorfodi neu ddenu plentyn neu unigolyn ifanc i gymryd rhan mewn gweithgareddau rhywiol, na sydd o reidrwydd yn cynnwys lefel uchel o drais, p'un a yw'r plentyn yn sylweddoli beth sy'n digwydd ai peidio. Gallai'r gweithgareddau hyn gynnwys cyswllt corfforol, gan gynnwys ymosod trwy dreiddiad (er enghraifft, treisio neu ryw geneuol) neu weithredoedd nad ydynt yn dreiddiol fel cusanu, mastyrbio, rhwbio a chyffwrdd y tu allan i ddillad. Gallent hefyd gynnwys gweithgareddau digyswllt, fel cynnwys plant yn edrych ar ddelweddau rhywiol, neu gynhyrchu'r delweddau hynny, gwylio gweithgarwch rhywiol, annog plant i ymddwyn mewn ffyrdd rhywiol amhriodol, neu baratoi plentyn ar gyfer ei gam-drin (gan gynnwys trwy'r rhyngrwyd). Nid dynion sy'n oedolion yn unig sy'n cam-drin plant yn rhywiol. Gall menywod hefyd gyflawni gweithredoedd cam-drin rhywiol, fel y gall plant eraill.

Esgeuluso
Esgeulustod yw methiant parhaus i ddiwallu anghenion corfforol a/neu seicolegol sylfaenol plentyn, sy'n debygol o arwain at nam difrifol ar iechyd neu ddatblygiad y plentyn. Gall esgeulustod ddigwydd yn ystod beichiogrwydd o ganlyniad i gam-drin sylweddau gan y fam. Unwaith y bydd plentyn yn cael ei eni, gall esgeulustod olygu bod rhiant/gofalwr yn methu â:

- Darparu digon o fwyd, dillad a lloches (gan gynnwys gwahardd y plentyn o'r cartref neu ei adael).
- Amddiffyn plentyn rhag niwed neu berygl corfforol ac emosiynol.
- Sicrhau goruchwyliaeth ddigonol (gan gynnwys defnyddio rhoddwyr gofal annigonol).
- Sicrhau mynediad at ofal neu driniaeth feddygol briodol. Gall hefyd gynnwys esgeuluso, neu beidio ag ymateb i anghenion emosiynol sylfaenol plentyn.

Cyfoedion yn Cam-drin Cyfoedion

Dylai pob cydweithiwr fod yn ymwybodol fod plant yn gallu cam-drin plant eraill (cyfeirir ato'n aml fel cam-drin cyfoedion ar gyfoedion). Ac y gall ddigwydd y tu mewn a'r tu allan i'r coleg ac ar-lein, a gall fod yn arwydd o gam-drin a/neu drawma yn y gorffennol neu'r presennol. Mae'n bwysig bod pob cydweithiwr yn adnabod dangosyddion ac arwyddion cam-drin gan gyfoedion ac yn gwybod sut i'w adnabod ac ymateb i adroddiadau. Mae'n hanfodol bod cydweithwyr yn deall pwysigrwydd herio ymddygiadau amhriodol rhwng cyfoedion, y mae llawer wedi'u rhestru isod, sydd mewn gwirionedd yn ddifrïol eu natur. Gall lleihau pwyslais rhai ymddygiadau, er enghraifft diystyru aflonyddu rhywiol fel "dim ond herian", "dim ond ychydig o hwyl", "rhan o dyfu i fyny" neu "bechgyn yn bod yn fechgyn" arwain at ddiwylliant o ymddygiadau annerbyniol, amgylchedd anniogel i blant ac yn y senarios gwaethaf, diwylliant sy'n normaleiddio cam-drin gan arwain at blant yn ei dderbyn fel rhywbeth normal a pheidio â dod ymlaen i'w riportio.

Mae cam-drin cyfoedion gan gyfoedion yn fwyaf tebygol o gynnwys, ond efallai nad yw'n gyfyngedig i:

- bwlio (gan gynnwys seiberfwlio, bwlio rhagfarnllyd a gwahaniaethol).
- cam-drin mewn cydberthnasau personol rhwng cyfoedion.
- cam-drin corfforol fel taro, cicio, ysgwyd, brathu, tynnu gwallt, neu achosi niwed corfforol fel arall (gall hyn gynnwys elfen ar-lein sy'n hwyluso, bygwth a/neu annog cam-drin corfforol).
- trais rhywiol, fel treisio, ymosodiad trwy dreiddiad ac ymosodiad rhywiol; (gall hyn gynnwys elfen ar-lein sy'n hwyluso, bygwth a/neu'n annog trais rhywiol).
- aflonyddu rhywiol, megis sylwadau rhywiol, jôcs, ac aflonyddu rhywiol ar-lein, a all fod yn annibynnol neu'n rhan o batrwm ehangach o gam-drin.
- achosi i rywun gymryd rhan mewn gweithgaredd rhywiol heb ganiatâd, fel gorfodi rhywun i dynnu dillad, cyffwrdd â'i hun yn rhywiol, neu gymryd rhan mewn gweithgaredd rhywiol gyda thrydydd parti.
- rhannu delweddau a/neu fideos noeth a rhannol-noeth gyda chydsyniad a heb gydsyniad (a elwir hefyd yn secstio neu ddelweddau rhywiol a gynhyrchwyd gan bobl ifanc). Mae yna risgiau newydd hefyd fel deunyddiau cam-drin rhywiol plant a gynhyrchir gan AI, ffugiadau dwfn a phornograffi dial.
- uwchsgertio ('upskirting'), lle mae rhywun yn tynnu llun o dan ddillad person (nid o reidrwydd yn sgert) heb eu caniatâd a/neu heb yn wybod iddynt, gyda'r bwriad o edrych ar eu horganau cenhedlu neu ben-ôl (gyda neu heb ddillad isaf) i gael boddhad rhywiol, neu achosi cywilydd, drallod neu fraw i'r dioddefwr. Mae'n drosedd. Gall unrhyw un, o unrhyw ryw, fod yn ddioddefwr.
- trais a defodau tebyg i gychwyn/peri'r awydd i ymuno (gallai hyn gynnwys gweithgareddau sy'n cynnwys aflonyddu, cam-drin neu gywilyddio a ddefnyddir fel ffordd o gychwyn rhywun i mewn i grŵp a gall hefyd gynnwys elfen ar-lein).

Aflonyddu Rhywiol

Wrth gyfeirio at aflonyddu rhywiol, rydym yn golygu 'ymddygiad digroeso o natur rywiol' a all ddigwydd ar-lein ac all-lein a thu fewn a thu allan i'r ysgol/coleg. Pan fyddwn yn cyfeirio at aflonyddu rhywiol, rydym yn gwneud hynny yng nghyd-destun aflonyddu rhywiol plentyn ar blentyn. Mae aflonyddu rhywiol yn debygol o: dorri urddas plentyn, a/neu wneud iddo deimlo'n cael ei ddychryn, ei ddiraddio neu ei gywilyddio a/neu greu amgylchedd gelyniaethus, sarhaus neu rywiol.

Er nad yw wedi'i fwriadu i fod yn rhestr gynhwysfawr, gall aflonyddu rhywiol gynnwys:

- sylwadau rhywiol, fel: adrodd straeon rhywiol, gwneud sylwadau anweddus, gwneud sylwadau rhywiol am ddillad ac ymddangosiad a galw rhywun yn enwau rhywiol.
- “jôcs” rhywiol neu wawdio.
- ymddygiad corfforol, fel: brwsio yn erbyn rhywun yn fwriadol, ymyrryd â dillad rhywun (dylai ysgolion a cholegau fod yn ystyried pan fydd unrhyw un o hyn yn croesi'r llinell i drais rhywiol - mae'n bwysig siarad â’r dioddefwr ac ystyried eu profiad) ac arddangos lluniau, ffotograffau neu luniadau o natur rywiol; ac
- aflonyddu rhywiol ar-lein. Gall hyn fod yn rhywbeth ar ei ben ei hun, neu'n rhan o batrwm ehangach o aflonyddu rhywiol a/neu drais rhywiol. Gall gynnwys: rhannu delweddau a/neu fideos noeth a lled-noeth gyda chydsyniad a heb gydsyniad, ffugiadau dwfn a phornograffi dial.

Trais Difrifol

Rydym yn rhoi gwybod i’n cydweithwyr am ddangosyddion bod dysgwyr mewn perygl o droseddau treisgar difrifol neu fod yn gysylltiedig â nhw. Mae'r rhain yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i fwy o absenoldeb, newid mewn cyfeillgarwch neu berthnasoedd ag unigolion neu grwpiau hŷn, dirywiad sylweddol mewn perfformiad, arwyddion o hunan-niweidio neu newid sylweddol mewn lles, neu arwyddion o ymosodiad neu anafiadau heb eu hesbonio. Gallai rhoddion anesboniadwy hefyd nodi bod unigolion sy'n gysylltiedig â gangiau troseddol wedi cysylltu â dysgwyr neu'n ymwneud â nhw.

Diogelwch Ar-lein

Mae ehangder y materion a ddosbarthir o fewn diogelwch ar-lein yn sylweddol, ond gellir eu categoreiddio i bedwar maes risg:

- Cynnwys: bod yn agored i gynnwys anghyfreithlon, amhriodol, neu niweidiol, er enghraifft: pornograffi, newyddion ffug, hiliaeth, casineb at fenywod, hunan-niweidio, hunanladdiad, gwrth-Semitiaeth, radicaleiddio, ac eithafiaeth.
- Cyswllt: bod yn destun rhyngweithio niweidiol ar-lein â defnyddwyr eraill; er enghraifft: pwysau gan gyfoedion, hysbysebu masnachol ac oedolion yn esgus bod yn blant neu'n bobl ifanc gyda'r bwriad o'u meithrin perthynas amhriodol neu eu hecsbloetio at ddibenion rhywiol, troseddol, ariannol neu ddibenion eraill.
- Ymddygiad: ymddygiad personol ar-lein sy'n cynyddu'r tebygolrwydd o niwed, neu'n achosi niwed; er enghraifft, gwneud, anfon a derbyn delweddau eglur (e.e. rhannu lluniau noeth a rhannol-noeth a/neu bornograffi gyda chydsyniad a heb gydsyniad, rhannu delweddau eglur eraill a bwlio ar-lein; a
- Masnach - risgiau fel gamblo ar-lein, hysbysebu amhriodol, gwe-rwydo a/neu sgamiau ariannol.

Secstio

Nid oes diffiniad cydnabyddedig o ‘secstio’ ond mae’r rhan fwyaf o weithwyr proffesiynol yn cytuno ei fod yn cyfeirio at anfon neu bostio delweddau awgrymog yn rhywiol, gan gynnwys ffotograffau a/neu fideos noethlymun a led-noethlymun gyda chaniatâd neu beidio, o unigolion dan 18 oed, trwy ffonau symudol neu dros y rhyngrwyd. Gellir cyfeirio at hyn fel ‘delweddau rhywiol a luniwyd gan bobl ifanc’. Mae'n hanfodol deall, hyd yn oed os yw person ifanc yn ymddangos i gydsynio, bod creu neu rannu delweddau o'r fath o unrhyw un o dan 18 oed yn anghyfreithlon. Gellir cyfeirio at hyn fel ‘delweddau rhywiol a luniwyd gan bobl ifanc’.

Byddwn yn ymateb i bob digwyddiad o ddelweddau rhywiol a luniwyd gan bobl ifanc fel a ganlyn:

- Bydd y digwyddiad yn cael ei gyfeirio at y Swyddog Lles ar y safle ar unwaith a bydd yr Uwch Ddirprwy Beirniaid yn cynnal cyfarfod adolygu cychwynnol gyda chydweithwyr priodol. Cynhelir cyfweliadau dilynol gyda'r bobl ifanc sydd ynghlwm â'r digwyddiad, os yw hynny'n briodol.
- Rhoddir gwybod i rieni'n gynnar yn y broses, a'u cynnwys, oni bai fod rhesymau da dros gredu y byddai cynnwys y rhieni yn rhoi'r unigolyn ifanc mewn perygl o gael ei niweidio.
- Petai pryder unrhyw bryd yn ystod y broses bod unigolyn ifanc wedi cael ei niweidio neu ei fod mewn perygl o gael ei niweidio, bydd yr achos yn cael ei gyfeirio at y gwasanaethau cymdeithasol plant a/neu'r heddlu ar unwaith, yn unol â'r polisi hwn.
- Efallai bydd rhaid cyfeirio rhai achosion at yr heddlu. Unwaith y bydd adroddiad wedi'i gyflwyno i'r heddlu, dylid cofnodi'r adroddiad a bydd yr heddlu yn ymchwilio iddo. Efallai bydd hynny'n cynnwys atafaelu'r dyfeisiau a chyfweld y bobl ifanc dan sylw.

Camfanteisio Rhywiol ar Blant
Mae Camfanteisio Rhywiol yn cynnwys unigolyn neu grŵp o oedolion yn manteisio ar natur fregus unigolyn neu grwpiau o blant neu bobl ifanc, a gall dioddefwyr fod o unrhyw rhywedd. Mae pobl ifanc yn aml yn cael eu denu i gael eu hecsbloetio'n rhywiol yn ddiarwybod iddynt, trwy gynnig cyfeillgarwch a gofal, anrhegion, cyffuriau ac alcohol, ac weithiau llety. Mae'n drosedd ddifrifol a gall effeithio'n andwyol tymor hir ar iechyd corfforol ac emosiynol dysgwr. Efallai ei fod hefyd yn gysylltiedig â masnachu plant. Efallai na fydd yr unigolyn ifanc yn cydnabod natur orfodol y berthynas ac nid yw'n ystyried ei fod yn ddioddefwr. I ddechrau, gall y dysgwr fod yn ddig am yr hyn y maent yn ei ystyried yn ymyrraeth gan gydweithwyr, ond mae'n rhaid i gydweithwyr weithredu ar eu pryderon, fel y byddent yn ei wneud gydag unrhyw fath arall o gam-drin. Dylid rhoi gwybod i'r Swyddog Lles am bob pryder ar unwaith.

Trais ar sail Anrhydedd
Mae Trais ar sail Anrhydedd yn cynnwys troseddau a gafodd eu cyflawni i amddiffyn neu ddiogelu anrhydedd y teulu a/neu'r gymuned, gan gynnwys anffurfio organau cenhedlu benywod, priodas dan orfod, ac arferion fel llyfnhau bronnau. Mae pob ffurf ar Drais ar sail Anrhydedd yn gamdriniaeth a dylech roi gwybod amdanynt ar unwaith i'r ADD.

Anffurfio organau cenhedlu benywod yw'r enw torfol ar ystod o weithdrefnau sy'n cynnwys cael gwared ar yr organau cenhedlu benywaidd allanol yn rhannol neu'n llwyr am resymau anfeddygol. Yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon, mae'r arfer yn drosedd o dan Ddeddf Anffurfio Organau Cenhedlu Benywod 2003. Gall yr arfer achosi poen a thrallod dwys a chanlyniadau iechyd tymor hir, gan gynnwys anawsterau wrth eni plentyn.

Mae anffurfio organau cenhedlu benywod yn cael ei gynnal ar fenywod unrhyw oedran, o fabanod ifanc i bobl ifanc hŷn yn eu harddegau a merched sy'n oedolion, felly mae cydweithwyr y coleg wedi'u hyfforddi i wybod beth yw'r dangosyddion risg. Mae llawer o weithdrefnau fel hyn yn cael eu cyflawni dramor a dylai cydweithwyr fod yn arbennig o effro i amheuon neu bryderon a fynegir gan ddysgwyr benywaidd ynghylch mynd ar wyliau hir yn ystod cyfnod gwyliau'r haf.

Priodas dan orfod yw lle nad yw merch (a dyn weithiau) yn cydsynio i'r briodas ond yn cael ei gorfodi i wneud hynny. Mae'r orfodaeth yn gallu cynnwys rhoi pwysau corfforol, seicolegol, ariannol, rhywiol ac emosiynol. Gall hefyd gynnwys trais a cham-drin corfforol neu rywiol. Yng Nghymru a Lloegr mae'r arfer yn drosedd o dan Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlismona 2014. Gellir priodi plant yn ifanc iawn, a

llawer ifancach na'r oedran cydsynio. Mae cydweithwyr coleg yn cael eu hyfforddi fel rhan o'r hyfforddiant diogelu ehangach a dylid ymchwilio i unrhyw amheuon neu bryderon ynghylch cael eu cymryd dramor a pheidio â chael caniatâd i ddychwelyd i'r DU. Nid yw priodas dan orfod yr un peth â phriodas wedi'i threfnu, sy'n gyffredin mewn sawl diwylliant. Mae teuluoedd y ddau briod yn chwarae rhan flaenllaw wrth drefnu'r briodas ond y darpar briod sy'n dewis a ddylid derbyn y trefniant ai peidio.

Radicaleiddio ac Eithafiaeth

O 2024 ymlaen, mae'r llywodraeth yn diffinio Eithafiaeth fel hyrwyddo neu ddatblygu ideoleg yn seiliedig ar drais, casineb neu anoddefgarwch, sy'n anelu at: negyddu neu ddinistrio hawliau a rhyddid sylfaenol eraill; neu danseilio, dymchwel neu ddisodli system y DU o ddemocratiaeth seneddol ryddfrydol a hawliau democrataidd; neu greu amgylchedd goddefol yn fwriadol i eraill gyflawni'r canlyniadau yn (1) neu (2).

Mae rhai dysgwyr mewn perygl o gael eu radicaleiddio: mabwysiadu credoau a chymryd rhan mewn gweithgareddau sy'n niweidiol, yn droseddol neu'n beryglus. Er bod eithafiaeth Islamaidd yn parhau i fod yn bryder sylfaenol a'r bygythiad terfysgol domestig mwyaf blaenllaw, mae Coleg Cambria hefyd yn parhau i fod yn effro i'r risg sylweddol ac atgyfodol o radicaleiddio i ffurfiau eraill o eithafiaeth, gan gynnwys eithafiaeth goruchafiaeth wen. Mae'r dull hwn yn cyd-fynd â Chanllawiau Dyletswydd Prevent (2023) a data diweddar y Swyddfa Gartref, sy'n tynnu sylw at ideolegau Asgell Dde Eithafol fel cyfran nodedig a chynyddol o atgyfeiriadau radicaleiddio. Mae cydweithwyr y coleg yn derbyn hyfforddiant i helpu i ganfod arwyddion eithafiaeth. Darperir cyfleoedd yn y cwricwlwm i alluogi dysgwyr i drafod materion crefydd, ethnigrwydd a diwylliant ac mae'r coleg yn dilyn Canllawiau Dyletswydd Atal ar gyfer Cymru a Lloegr (2023). Dylid darllen yr adran hon ar Ddiogelu ar y cyd â Pholisi Prevent y Coleg.

Camfanteisio Troseddol

Mae cam-fanteisio troseddol yn ddull daearyddol eang o niweidio sy'n nodweddiadol o weithgareddau troseddol llinellau cyffuriau: rhwydweithiau cyffuriau neu gangiau sy'n ecsbloetio pobl ifanc i gludo cyffuriau ac arian o ardaloedd trefol i ardaloedd maestrefol a gwledig, marchnadoedd a threfi glan môr. Y prif ddangosydd yw cynnydd mewn absenoldeb ac yn ystod yr amser hwnnw mae'n bosibl bod y dysgwr wedi cael ei fasnachu at ddibenion cludo cyffuriau neu arian. Gall cam-fanteisio gan linellau cyffuriau effeithio ar unrhyw blentyn dan 18 oed. Gellir ei ystyried yn ecsbloetio hyd yn oed os yw'r gweithgaredd yn ymddangos yn gydsyniol, gall gynnwys dulliau cydymffurfio sy'n seiliedig ar rym a/neu ddenu ac yn aml mae trais neu fygythiadau o drais yn cyd-fynd ag ef. Gall unigolion neu grwpiau, unrhyw rywedd, a phobl ifanc neu oedolion gyflawni camfanteisio drwy linellau cyffuriau ac fe'i nodweddir gan ryw fath o anghydbwysedd grym, fel oedran, rhywedd, gallu gwybyddol, cryfder corfforol, statws a mynediad at adnoddau economaidd neu adnoddau eraill.

Mulod Arian

Mae colegau yn faes recriwtio allweddol ar gyfer troseddwyr sydd am symud arian trwy gyfrifon fel eu bod yn edrych yn llai amheus i fanciau. Rhoddir cyfran i bobl ifanc am ganiatáu defnyddio eu cyfrif. Yn aml nid ydynt yn gofyn unrhyw gwestiynau ynghylch ffynhonnell yr arian. Dynion ifanc yw'r rhan fwyaf o fulod arian, sydd, wrth geisio rhoi'r gorau iddi, yn cael eu bygwth yn aml â thrais gan y troseddwyr a'u recriwtiodd. Caiff pobl ifanc eu recriwtio i weithgaredd anghyfreithlon trwy'r cyfryngau cymdeithasol ac yn aml nid ydynt yn deall y canlyniadau petaent yn cael eu dal y byddent yn wynebu carchar yn ogystal â chau eu cyfrifon banc a chael anawsterau gyda chyllid yn y dyfodol. Mae'r nifer sy'n ymwneud â'r gweithgaredd hwn wedi cynyddu'n sylweddol ers 2018.

Meithrin Perthynas at Ddiben Rhyw

Dyma feithrin perthynas, ymddiriedaeth a chysylltiad emosiynol â phlentyn neu oedolyn agored i niwed, fel y gallant ddylanwadu arnynt, eu hecsbloetio a'u cam-drin. Gellir cam-drin plant a phobl ifanc yn rhywiol, eu hecsbloetio neu eu masnachu. Mae unrhyw un yn gallu gwneud hyn, waeth beth fo'u hoed, eu rhywedd na'u hil. Mae'r arwyddion yn gallu cynnwys:

- Rhoi sylw arbennig i'r dysgwr.
- Prynu anrhegion i'r dysgwr heb unrhyw reswm dros wneud hynny.
- Cynnig prynu alcohol neu gyffuriau i'r dysgwr.
- Treulio amser gyda'r dysgwr tra bydd yn cael cawod neu'n dadwisgo.
- Siarad am ryw a dweud jôcs am ryw.
- Cyffwrdd y dysgwr ym mhresenoldeb ei rieni/gofalwyr i wneud i'r dioddefwr gredu bod y gamdriniaeth yn iawn. Gall hyn fod yn ddim ond cofleidiad.
- Nad yw'r dioddefwr yn dymuno cael ei gofleidio gan y sawl sy'n ei gam-drin.
- Bod y sawl sy'n cam-drin y dysgwr yn rhannu'r un diddordebau er eich bod yn gwybod nad yw hynny'n wir.

Trefniadau maethu preifat

Mae trefniant maethu preifat yn digwydd pan fydd rhywun heblaw rhiant neu berthynas agos yn gofalu am ddysgwr iau nag 16 oed am gyfnod o 28 diwrnod neu hwy, gyda chytundeb rhieni'r plentyn. Mae'n berthnasol i blentyn dan 16 oed neu dan 18 oed os yw'r plentyn yn anabl. Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i riant, gofalwr maeth preifat neu bobl eraill sy'n ymwneud â threfnu maethu preifat roi gwybod i'r gwasanaethau plant cyn gynted â phosibl.

Llety

Mae ymchwil wedi dangos bod plant yn gallu bod yn hynod o agored i niwed mewn sefyllfaoedd preswyl. Bydd pob llety yn cydymffurfio â'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol a byddant ar gael i'w harchwilio gan Arolygiaeth Gofal Cymru (CIW) heb rybudd.

ATODIAD 2

Aelodau’r Tîm Diogelu

Martina Davies (Llywodraethwr Cyswllt - Diogelu)
Caroline Street (Arweinydd Diogelu'r Tîm Rheoli Gweithredol)
Bethan Charles (Unigolyn Diogelu Dynodedig)
Casey Watkins (Dirprwy Unigolyn Diogelu Dynodedig)

Swyddogion Lles (Diogelu):
Daniel Edwards (Ffordd y Bers)
Sherrie Griffiths (Iâl)
Angela Evans (Iâl)
Karen Hill (Llaneurgain)
Claire Jones (Glannau Dyfrdwy)
Chris Stanford (Glannau Dyfrdwy)
Becki Preece (Chweched Glannau Dyfrdwy)
Holly Williams (Chweched Glannau Dyfrdwy)
Jordanne Eccleston (Llysfasi)